

Tulevaisuuden sote-keskus Lapissa

Arviointisuunnitelma 2021-2023

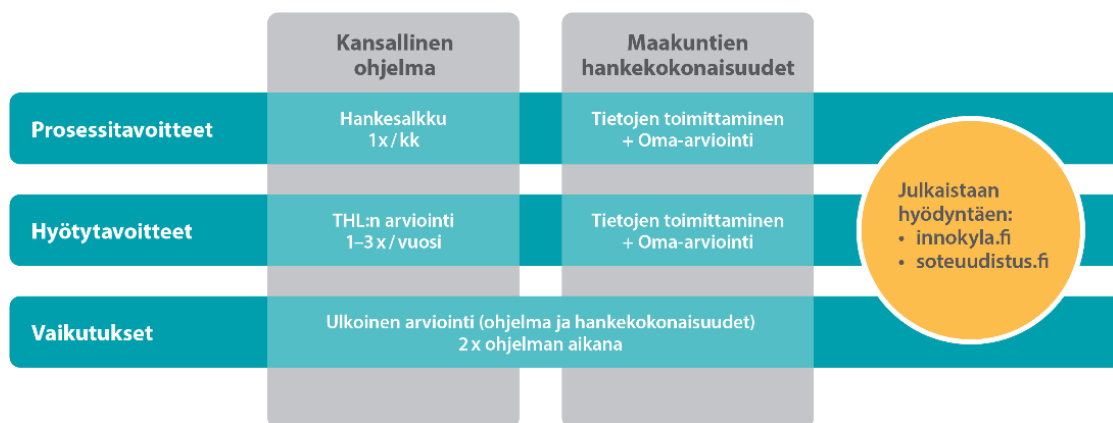
Lappi 15.10.2021

Sisälllys

1. Arvioinnin kokonaisuus	3
2. Oma-arvioinnin toteutus Lapin Tulevaisuuden sote-keskushankkeessa	4
3. Hyötytavoitteet, prosessitavoitteet, arviointimittarit	5
3.1 Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen ...	5
3.1.1 Sote-keskuksen kehittäminen	5
3.1.2 Lapset, nuoret ja perheet	10
3.1.3 Ikäihmisten palvelut	12
3.1.4 Saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut	14
3.2 Toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön	16
3.2.1 Sote-keskuksen kehittäminen	16
3.2.2 Lapset, nuoret ja perheet	17
3.3 Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen	19
3.3.1 Sote-keskuksen kehittäminen	19
3.3.2 Saamenkielen ja kulttuurinmukaiset palvelut	21
3.4 Palveluiden monialaisuuden ja yhteen toimivuuden varmistaminen	22
3.4.1 Sote-keskuksen kehittäminen	22
3.5 Kustannusten nousun hillitseminen	24
4. Arviointiaikataulu	25

1. Arvioinnin kokonaisuus

Arviointi toteutetaan maakunnan hankekokonaisuuden ja THL:n arvioinnin yhteistyönä. THL vastaa Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman hyötytavoitteiden toteutumisen seurannasta ja arvioinnista alla olevan kuvio mukaisesti sekä arviointitulosten julkaisemisesta. THL:n toteuttama seuranta ja arviointi on ns. kehittävää arviointia, jonka tarkoituksena on tukea alueilla tehtävää kehittämistoimintaa hyötytavoitteiden suuntaisesti. THL ei pelkästään seuraa ja arvioi hyötytavoitteiden toteutumista, vaan tarvittaessa tekee myös ehdotuksia ja suosituksia alueiden kehittämistoiminnan suuntaamiseksi.

THL seuraa ja arvioi ohjelman hyötytavoitteiden toteutumista kansallisilla seurantamittareilla ja hankkeiden oma-arviointien avulla:

- Kansallisilla mittareilla seurataan hankealueilla muutosta suhteessa ohjelman hyötytavoitteisiin.
- Hankeorganisaatioille lähetettävällä kyselyllä täydennetään kansallisiin mittareihin liittyviä puutteita. Hanke huolehtii kansallisia mittareita täydentävien kyselyiden toteutuksen maakunnan alueella kerran vuodessa.

Hanke koostaa kahdesti vuodessa edistymisen oma-arvioinnin. Oma-arviointien tuotaman tiedon avulla seurataan alueilla toteutettuja kehittämistoimenpiteitä, kuten uusien toimintamallien ja ratkaisujen toimeenpanoa ja käyttöönottoa sekä niiden avulla saavutettuja tuloksia.

STM ja maakuntien alueet käyvät jatkossa vuosittain keskustelut alueen tilanteesta. Keskusteluissa käydään läpi sosiaali- ja terveydenhuollon tila alueella sekä etsitään yhdessä vaihtoehtoja ongelmien ratkaisemiseksi. Keskusteluiden keskeisenä tausta-aineistona toimivat THL:n asiantuntija-arviot sekä alueiden ja ministeriön havaintojen pohjalta nousevat soten sisällölliset kehittämishaasteet ja muutostekijät.

2. Oma-arvioinnin toteutus Lapin Tulevaisuuden sote-keskushankkeessa

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskushankkeen oma-arviointi toteutetaan tiiviissä yhteistyössä hankkeessa toimivien sote-ammattilaisten ja sidosryhmien kanssa. Arvioinnista vastaa hankkeen hankejohtaja ja toteutukseen osallistuvat hankkeeseen palkattava henkilöstö osakokonaisuuksien mukaisesti. Hankkeelle nimetty ohjausryhmä seuraa säännöllisesti hankkeen edistymistä, talouden toteutumista ja asetettujen tavoitteiden toteutumista hankesuunnitelman mukaisesti. Hankkeen sisältöön, tavoitteisiin, toteutukseen, aikatauluun, resursseihin ja kustannuksiin liittyvät muutokset käsitellään aina hankkeen ohjausryhmässä. Ohjausryhmä käsittelee hankkeen talustilannetta säännöllisesti. Ohjausryhmälle raportoidaan myös kansallisilla mittareilla tuotettua arviointitietoa hankkeen tavoitteiden edistymistä.

Hankesuunnitelma ohjaa arvioinnin toteuttamista. Arvioinnin avulla seurataan hankkeen tavoitteisiin pääsyä toimenpiteiden toteutumisen kautta. Hankkeen hyötytavoitteet, toimenpiteet, prosessitavoitteet ja alustavat arviointimittarit/kriteerit kuvataan tämän suunnitelman 3. luvussa. Hankkeen toiminnan käynnistyessä suoritetaan hyötytavoitteiden lähtötilanteen arviointi jokaisella hankkeen osa-alueella, jonka pohjalta täsmennetään käytettävät arviointimittarit/kriteerit ja ne hyväksytään hankkeen ohjausryhmässä. Arviointi toteutetaan yhteistyössä hankkeeseen osallistuvien kuntien ja sidosryhmien kanssa. Lähtötilanteen arvioinnissa kuvataan palvelun tai kokonaisuuden toimivuuden tämän hetkistä tilaa. Kunnat täsmentävät oma-arviota kehittämistoimien käynnistyessä.

Oma-arvioinnissa tarkastellaan suunniteltujen toimenpiteiden edistymistä suhteessa lähtötilanteen arviointiin sekä hankkeen saavuttamia tuloksia. Arvioinnissa kuvataan mm. miten sosiaali- ja terveyskeskustoiminnan ja monialaisen yhteistyön kehittäminen etenee, miten hankkeen eri osakokonaisuuksien palvelu- ja hoitoketjukuvausten kehittäminen etenee ja mikä on valmiusaste. Hankehenkilöstön ja sosiaali- ja terveyskeskusten henkilöstön oma-arvioinnin tueksi hankkeen osakokonaisuuksien edistymisen arvioimiseksi toteutetaan tarvittaessa kyselyitä asiakkaille ja eri sidosryhmille (mm. kokemusasiantuntijat, järjestöt).

Indikaattoriarviointi toteutuu Lapin liiton maakunnallisen hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman kautta, johon on sisällytetty Tulevaisuuden sote-keskus Lapissa hankkeen toimenpiteitä. Thl seuraa kansallisilla seurantamittareilla Tulevaisuuden sote-keskusohjelman toteutumisen arvioimiseksi ja tuottaa raportit maakunnille kaksi kertaa vuodessa.

Hankkeen oma-arvioinnista raportoidaan hankkeen ohjausryhmälle, sidosryhmille sekä Thl:lle hankesalkun kautta. Oma-arviointi laaditaan Thl:n arviointiraporttipohjalle ja se liitetään Innokylään arviointiaikataulun mukaisesti.

3. Hyötytavoitteet, prosessitavoitteet, arviointimittarit

3.1 Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen

3.1.1 Sote-keskuksen kehittäminen

HYÖTYTAVOITTEET		PROSESSITAVOITTEET	ARVIOINTI
SAATAVUUS, OIKEA-AIKAISUUS, JATKUVUUS			
Tavoite	Toimenpiteet	Konkreettiset vaiheet	Arvioinnin mittarit/kriteerit
Sote-keskuksen kehittäminen			
Sosiaali- ja terveyskeskuksissa kehitetään palveluiden saatavuutta alueellisesti, monialaisena ja monitoimijaisena yhteistyönä. Sosiaali- ja terveyskeskuksissa otetaan käyttöön toimintatapoja ja työkaluja, joiden on todettu parantavan hoitoon pääsyä ja palveluiden saatavuutta. Toimintaa kehittämällä hoitoon pääsy paranee ja sosiaalihuollon palvelutarpeen arviointiin pääsee lakien edellyttämässä ajassa. Asiakas- ja potilastyön suunnitelmallisuus sekä asiakkaiden osallisuus lisääntyy.	<p>Avosairaanhoidon vastaanotto toiminnan toimintakäytäntöjen läpikäynti, suunnittelu uudesta toimintavasta ja toimintatavan käyttöönotto (Tuusulan/ Kolarin mallia hyödyntäen) huomioiden sosiaalihuollon roolit ja vastuut.</p> <p>Sosiaali- ja terveyskeskuksissa otetaan käyttöön toimintatapoja ja työkaluja, joiden on todettu parantavan hoitoon pääsyä ja palveluiden saatavuutta.</p> <p>Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen roolien selkiyttäminen sote-keskuksessa. Sosiaali- ja terveyskeskuksissa otetaan käyttöön toimintatapoja ja työkaluja, joiden on todettu parantavan hoitoon pääsyä ja palveluiden saatavuutta.</p> <p>Suun terveydenhuollon vastaanotto toimintojen toimintakäytäntöjen läpikäynti, toimintatapojen muutoksen/kehittämiskohteen suunnittelu ja toteutus.</p> <p>Erikoishammaslääkäripalvelun saatavuuden kehittäminen ja yhdenmukaistaminen</p> <p>Suun terveydenhuollon päivystyspalveluiden saatavuuden kehittäminen ja yhdenmukaistaminen Monialaisten asiakkuuksien tunnistaminen ja suun</p>	<p>Kehittämistyön suunnittelun käynnistäminen terveyskeskuksen johdon ja sosiaalihuollon kanssa kunnissa (sosiaalipalveluiden roolit ja tehtävät). Kehittämistoiminnan sisällön tarkentava suunnittelu ja aikataulus</p> <p>Terveyskeskuksen toiminnan nykytilan auditointi,</p> <p>Suunnittelutyöpajat terveyskeskuksen henkilöstön kanssa, Käytännön toteutukset ja pienryhmien ohjaus ja koordinaointi,</p> <p>Osaamisen kehittäminen ja toimeenpanon tuki erityisesti terveys- ja hoitosuunnitelmien laadinnassa ja etäkontaktien hyödyntämisessä</p> <p>Toiminnan arviointi suunnittelu ja toteutus</p> <p>Ennaltaehkäiset työmallien käyttöönoton aloitus</p> <p>Määritellään yhteistyö ja kumppanuudet (mm. asiakkaiden/potilaiden ohjautuminen järjestötoiminnan piiriin)</p> <p>Sosiaalipalveluiden roolit ja tehtävät sote-keskuksessa; nykytilan kuvaus esim. asiakassegmentointia hyödyntäen sekä työpajat teemoittain alueilla (mm. kiireellisten ja kiireettömien tuen tarpeiden tunnistaminen, erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden määrittely ja tunnistaminen, sekä heidän</p>	<p>Lähtötilanteen arviointi</p> <p>Hoitoon pääsy (kansalliset mittarit)</p> <p>Kehittämistoiminnan käynnistyminen ja edistyminen avovastaanotolla (suhteessa suunnitelmaan)</p> <p>Henkilöstön osaamisen tukemisen ja koulutuksien toteutuminen toimintamallin toteutuksessa (osaamisen kartoitukset, koulutussuunnitelmat, toteutuneet koulutukset)</p> <p>Potilas- ja asiakaslähtöisen terveys- ja hoitosuunnitelman käyttöön oton edistyminen</p> <p>Ennaltaehkäisevien työmallien käyttöönotto (mallit, määrä, edistyminen)</p> <p>Kehittämistoiminnan käynnistyminen ja edistyminen sosiaalipalveluissa</p> <p>Kehittämistoiminnan käynnistyminen ja</p>

	<p>terveydenhuollon integroiminen osaksi palvelupolkuja.</p> <p>Monilaisten asiakkuuksien tunnistaminen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa (kuntoutuksen, lastensuojelun, päihde- ja mielenterveyspalveluiden tuen tarpeiden tunnistaminen)</p> <p>Vahvistetaan sote-ammattilaisten osaamista eri asiakkuuksien kuntoutustarpeen tunnistamiseen ja asiakkaiden ohjautumista oikea-aikaisten kuntoutuspalveluiden piiriin</p> <p>Maksuttoman ehkäisyn toimintaprosessien tarkastelu, yhtenäisen toimintamallin mallintaminen ja toimintamallin käyttöönotto (ehkäisyneuvonnan prosessien tarkastelu, henkilöstön työnjako ja osaaminen, palveluohjaus)</p>	<p>palvelut, omatyöntekijän roolin selkiyttäminen)</p> <p>Yhtenäisten toimintatapojen/-rakenteiden luominen monialaiselle yhteistyölle, esim. verkostot, työpajat, koulutus</p> <p>Kehittämistoiminnan sisällön tarkentava suunnittelu ja aikataulutus</p> <p>Terveyskeskuksen ja suun terveydenhuollon toiminnan nykytilan kartoitus, erikoishammaslääkäritarpeen kartoitus</p> <p>Suunnittelutyöpajat terveyskeskuksensa suun terveydenhuollon henkilöstön kanssa,</p> <p>Käytännön toteutukset ja pienryhmien ohjaus ja koordinointi, Monialaisen yhteistyön työpajat (yhteisasiakkuudet)</p> <p>Suun terveydenhuollon päivystyspalveluiden tarvekartoitus ja päivystyspalveluiden toteuttamisen vaihtojen mallintaminen</p> <p>Luodaan ja hyödynnetään toimivia käytäntöjä kuntoutukseen ohjautumisessa (työ- ja toimintakykykuntoutus, matalan kynnyksen palvelun rinnalla kulkijuus, sosiaalinen kuntoutus ja Kelan kuntoutuspalvelut) sekä käytänteitä kuntoutuksen asiantuntijatukeen (yhteistyön lisääminen eri toimijoiden välillä, konsultaatiotuki ammattilaisten välillä)</p> <p>Mallinnetaan kuntoutukselliset tukitoimet opintojen jatkamiseen sekä työhön paluuseen ja työssä jatkamiseen (matalan kynnyksen palvelun rinnalla kulkijuus)</p> <p>Maksuttoman ehkäisyn alueellisten toimintamallien kartoitus, yhteistyöverkoston perustaminen ja yhtenäisen toimintamallin mallintaminen (työnjaon tarkastelu, ehkäisyneuvontoihin ohjautuminen ja palveluneuvonta jne.)</p> <p>Osaamisen vahvistaminen ehkäisyneuvonnassa koulutuksilla ja valmennuksilla, konsultaatiotuella</p>	<p>edistyminen suun terveydenhuollossa</p> <p>Kuntoutuksen kehittämistoimien edistyminen</p> <p>Maksuttoman ehkäisyn toimintamallien kehittämisen edistyminen</p> <p>Terveysneuvontakampanjat</p>
--	--	--	---

		Toteutetaan ehkäisyneuvontakampanjat nuorille, nuorten osallistaminen prosessin mallintamiseen (kehittäjäkahvilat)	
Monialaista ja monitoimijaista yhteistyötä sekä erityistason tukea perustason palveluihin vahvistetaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden osaamista tuetaan ja vahvistetaan.	Hoito- ja palveluketjutyön suunnittelu ja toteutus hankkeen neljällä osa-alueella. Terveyskeskuksen työskentelykäytäntöjen tarkastelu ja kehittäminen	Ammattilaiset osallistetaan hoito- ja palveluketjutyöhön suunnittelemaan, kuvaamaan ja toteuttamaan uudistuneita palveluita Kehittäjäasiakkaat/kokemusasiantuntijat osallistetaan hoito- ja palveluketjutyöhön.	Arviointi osa-alueiden kautta
Matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluita on tarkasteltu yhteistyössä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalveluiden kesken. Työnjaosta ja yhteistyökäytännöistä on sovittu eri toimijoiden välillä. Matalan kynnyksen hoitoon pääsy paranee aikuisten mielenterveys- ja päihdepalveluissa. Hoidon tarpeen arviointia on kehitetty ja yhtenäistetty. Matalan kynnyksen mielenterveyspalveluissa hyödynnetään monikanavaisia palveluita (esim. digitaalisia). Vahvistetaan psykososiaalisten menetelmien saatavuutta ja laatua ottamalla käyttöön menetelmiä perustasolla lapsille, nuorille ja aikuisille YTA-tasoisessa yhteistyössä OYS psykiatrian kanssa.).	Hoito- ja palveluketjun mallintaminen mielenterveys- ja päihdepalveluissa Sähköisten palveluiden hyödyntäminen matalan kynnyksen palveluiden järjestämisessä. Kehitetään mielenterveyspalveluissa matalan kynnyksen hoitoon ohjausta ja hoitoon hakeutumisen yhteydenottotapoja monikanavaisesti. Tehostetun ensikäynnin ja lyhytterapioiden käyttöönotto, etä- ja vertaisryhmien kehittäminen Kehitetään käytäntöjä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välille perustasolla tapahtuvan hoidon tueksi (konsultaatioklinikat, etävastaanotot) Tarkastellaan lapsille ja aikuisille tarjottavia palveluita kokonaisuutena ja rakennetaan yhteyttä perheiden palveluihin Vahvistetaan ammattilaisten mielenterveys- ja päihdeosaamista Sähköisten palveluiden hyödyntäminen matalan kynnyksen palveluiden järjestämisessä. Kehitetään mielenterveyspalveluissa matalan kynnyksen hoitoon ohjausta ja hoitoon	Suunnitellaan matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihde palveluketjujen mallintaminen. Mallintamisessa huomioidaan koko palveluketju, päihdepalveluiden kuntoutuspalvelut sekä ennaltaehkäisevät palvelut. Mallintamisessa tehdään rakenneuudistushankkeessa kehitettävän palveluketjujen hallintamallin kehittämisen rinnalla. Kootaan palveluketjun mallintamisessa mukana olevat tahot ja sidosryhmät yhteiseen työskentelyyn (perusterveydenhuollon, suun terveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon ammattilaiset sekä järjestöt ja kokemusasiantuntijat Käyttöönottojen suunnittelu, sopiminen ja arviointi Jatketaan Recovery-toimintaorientaation juurruttamista maakunnassa Sähköisten palveluiden käyttöönottojen suunnittelu, sopiminen ja arviointi mielenterveys- ja päihdepalveluissa työskentelevän henkilöstön kanssa. Suunnitellaan ja käynnistetään hoidon tarpeen arvioinnin (tehostettu ensikäynti) ja etä- ja vertaisryhmien kehittäminen yhteistyössä kokemusasiantuntijoiden kanssa Perustason palveluiden kehittämisessä rakennetaan toiminnallinen yhteys perhepalveluihin ja perhekeskuksiin. Mallinnetaan erikoissairaanhoidon tuki perusterveydenhuoltoon ja	Lähtötilanteen arviointi Hoitoon pääsy (kansalliset mittarit/kyselyt) Hoito- ja palveluketjun mallintamisen edistyminen ja valmiusaste Sidosryhmien osallistuminen Recovery-toimintaorientaatiomallin käyttö Sähköisten palveluiden käyttöönoton edistyminen kunnittain Hoidon tarpeen arvioinnin kehittämisen edistyminen Käytössä olevat monikanavaiset palvelut mielenterveys- ja päihdepalveluissa HUS:n nettiterapioiden määrä Tehostetun ensikäynnin käyttöön ottaneet kunnat Kyselyt Monialaisen yhteistyö Psykososiaalisten menetelmien valinta

	<p>hakeutumisen yhteydenottotapoja monikanavaisesti.</p> <p>Psykososiaalisten menetelmien valinta ja käyttöönotto yhteistyössä OYS psykiatrian kanssa kaikille ikäryhmille perustasolle.</p> <p>Toimintamallin rakentaminen psykososiaalisen menetelmäosaamisen turvaamiseksi Lapin hyvinvointialueen perustason palveluihin Yta-alueyhteistyössä</p>	<p>tarvittaessa sosiaalihuoltoon. Samalla otetaan käyttöön mm. konsultaatioklinikat/ etävastaanotot</p> <p>Kootaan päihdepalveluiden työntekijöiden kehittämisverkosto, tuetaan verkoston toimijoiden osaamista ja kartoitetaan miten päihdepalveluita voidaan tuottaa hyvinvointialueelle</p> <p>Kartoitetaan alueella olevat käytössä olevat psykososiaaliset menetelmät</p> <p>Valitaan ikäryhmäkohtaiset hankkeen aikana tuettavat menetelmät yhdessä Oys-psykiatrian kanssa</p> <p>Koordinoidaan menetelmäkoulutuksiin ohjautumista ja koordinoidaan/järjestetään menetelmäohjaus</p> <p>Selvitetään perustason osaamistarpeita ja suunnitellaan ja järjestetään tukea osaamisen tukemiseksi (ohjaus, koulutus työvälineet)</p> <p>Jatketaan nuorille valittujen IPC/Cool Kids menetelmien implementointia ja mallinnetaan palveluihin ohjautumista</p> <p>Mallinnetaan psykososiaalisten menetelmien tukiverkoston yhteistyössä OYS-psykiatrian ja YTA-alueen kanssa</p>	<p>Psykososiaalisten menetelmien kouluttaminen</p> <p>Menetelmäohjauksen toteutuminen</p> <p>Psykososiaalisten menetelmien yhteistyö- ja tukiverkoston rakentuminen OYS yhteistyöalueella</p>
--	---	--	---

<p>Terveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteisiä toimintamalleja työttömien työ- ja toimintakyvyn arvioinneissa on kehitetty työkyvyn tuen kehittämisen hankekokonaisuuden rinnalla. Työttömien työ- ja toimintakykyarvioihin ohjautumista selkeytetään monialaisessa yhteistyössä ja oikea-aikaisen avun saamista edistetään sosiaali- ja terveystalouksissa. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten työ- ja toimintakyvyn arviointiosaaminen on lisääntynyt, ja heikommassa asemassa oleva asiakkaan palvelutarve tunnistetaan monialaisesti.</p>	<p>Mallinnetaan palveluketju työttömien työ- ja toimintakyvyn selvittelyyn ja arviointiin. Palveluketjussa sovitaan toimijoiden roolit ja vastuut sekä terveyden- ja sosiaalihuollon, työvoimahallinnon, työterveyshuollon ja Kelan sekä tarvittaessa järjestöjen välinen yhteistyö.</p> <p>Palveluketjun osana tarkastellaan tukitoimet opintojen jatkamiseen sekä työhön paluuseen ja työssä jaksamiseen (työelämään kuntouttavat palvelut, sosiaalinen kuntoutus ja Kelan kuntoutuspalvelut)</p> <p>Osaamisen vahvistaminen toimintakyvyn arvioinnin selvittämiseen sekä tukitoimien tarpeeseen ja niiden hyödyntämiseen</p> <p>Kehitetään ammattilaisten välisiä kuntoutuksen konsultaatiomalleja Etäkuntoutuksen kehittäminen</p> <p>Hyödynnetään aiemmin tehtyjä mallinuksia ja paikallista kehittämistä ja tehdään yhteistyötä muiden toimijoiden ja hankkeiden kanssa Pitkään toimeentulotukea saaneen toiminta – ja työkyvyn selvittelymalli (Pakaste-hanke) o Monialaisen yhteistyön ABC –toimintamalli asiakastyöhön paljon tukea tarvitsevien asiakkaiden kanssa (Paljon tukea tarvitsevat –Paljon palveluita käyttävät –hanke Länsi-Pohjassa ja Lapin alueella)</p> <p>Sovitetaan toimintamallien käyttöönotosta ja toimintamallien juurruttamisesta</p>	<p>Kootaan monialainen työryhmä eri organisaatioista terveydenhuolto, sosiaalihuolto, erikoissairaanhoidto, työvoimahallinto, työterveyshuolto ja Kela tekemään yhteistyössä palveluketjua hankkeen vetämänä. Osallistetaan kehittäjäasiakkaat.</p> <p>Selvitetään aiemmin tehtyjen toimintamallien käyttöä ja laajentamista, suunnitellaan ja toteutetaan käyttöä osana palveluketjun mallintamista</p> <p>Mallintamisessa tehdään rakennerrahauudistushankkeessa kehitettävän palveluketjujen hallintamallin kehittämisen rinnalla.</p> <p>Selvitetään työ- ja toimintakyvyn arviointien osalta terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattilaisten osaamistarpeet ja järjestetään osaamistarpeisiin vastaavaa koulutusta ja tukea</p> <p>Selvitetään työ- ja toimintakyvyn arviointien ja tukitoimien osalta terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattilaisten osaamistarpeet ja järjestetään osaamistarpeisiin vastaavaa koulutusta ja tukea (työpajat)</p> <p>Selvitetään etäkuntoutuksen sisällölliset tarpeet ja osaajat</p> <p>Rakennetaan konsultaatiomalleja ja pilotoidaan etäkuntoutusta</p>	<p>Lähtötilanteen arviointi</p> <p>Palveluketjun mallintamisen edistymisen ja valmiusaste</p> <p>Henkilöstölle järjestetyt koulutukset</p> <p>Etäkuntoutuspilottien toteutus</p> <p>Toimintamallin kehittäminen ja käyttöönotto</p>
---	---	--	---

3.1.2 Lapset, nuoret ja perheet

HYÖTYTAVOITTEET		PROSESSITAVOITTEET	ARVIONTI
SAATAVUUS, OIKEA-AIKAISUUS, JATKUVUUS			
Tavoite	Toimenpiteet	Konkreetit vaiheet	Arvioinnin mittarit/kriteerit
Lapset, nuoret ja perheet			
<p>Maakunnan alueella kunnissa on toimiva lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kokonaisuus. Perheiden peruspalveluita on vahvistettu yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon, kuntien koulutoimen, varhaiskasvatuksen, nuorisotoimen ja erityispalveluiden kesken (erikoissairaanhoidon ja lastensuojelu). Perheiden palveluita kehitetään verkostomaiseksi ja monikanavaisiksi. Maakunnat saavat valtakunnallisista erva-tason OT-keskuksista tarvittavan tuen työlleen (konsultaatio) monikanavaisesti.</p>	<p>Kehitetään olemassa olevien perhekeskusten toimintaa sekä maakunnallista sähköistä perhekeskustoimintamallia</p> <p>Kehitetään matalan kynnyksen palveluiden saatavuutta ja toiminnallisuutta, jotta ne olisivat asiakaslähtöisiä ja monikanavaisia (digitaalisuus).</p> <p>Vahvistetaan monialaista yhteistyötä</p> <p>Koronapandemian aiheuttama tuen tarve: kehitetään matalan kynnyksen tuen muotoja nuorille ja nuorille perheille</p> <p>Ammattilaisen mielenterveysosaamisen vahvistaminen</p> <p>Kehitetään lastensuojelun monialaisia työskentelymalleja (systeminen viitekehys) asiakkaiden osallisuus huomioiden. (vuosi 2023)</p>	<p>Sähköisen perhekeskuksen suunnittelu ja toteutus, jotta maakunnassa saadaan tarvittavien erityisosaajien palvelut ja konsultaatiot kuntien sote-keskuksiin (erityisosaajien osaaminen: etävastaanotot astman hoitoon, lastentautien etäpäivystys- ja hoitotoimintojen, varhain työ kuvapuhelinpalveluna, ensihoidon kuvapuhelinpalvelut)</p> <p>Järjestöjen ja seurakuntien roolit ja toimijuudet määritellään. Kehittäjäasiakkaat osallistetaan</p> <p>Mallinnetaan matalankynnyksen palveluihin ohjautuminen ja monitoimijaiset yhteistyön rajapinnat</p> <p>Selvitetään ja suunnitellaan mitä varhaisen tuen menetelmiä ja ennaltaehkäiseviä menetelmiä otetaan käyttöön. esim: vanhemmuuden tukeminen, lapset puheeksi, mini-interventio, harrastepassi, koulupudokkaiden ehkäisyohjelma, syömishäiriöiden ehkäisymalli, toimivat lapsi- ja perhemenetelmät</p> <p>Voimaperheet kokonaisuuden käyttöönotto ja tuki kokonaisuuksien valmistuessa: mm. Digitaalinen myönteisen vanhemmuuden ohjelma 3-vuotiaiden lasten perheille, digitaalinen kouluikäisen lapsen ahdistuneisuuden hoito sekä raskauden</p>	<p>Lähtötilanteen arviointi</p> <p>Perhekeskusten kehittämisen edistyminen</p> <p>Sähköisen perhekeskuksen kehittämisen edistyminen</p> <p>Sidosryhmäyhteistyö edistyminen</p> <p>Palveluihin ohjautumisen mallintamisen edistyminen (valmiusaste, kuvaus edistymisestä)</p> <p>Henkilöstön osaamisen tukemisen edistyminen ja koulutusten järjestäminen</p> <p>Systemisen toimintamallin käyttöönoton edistyminen</p> <p>Lastensuojelun kehittäjäasiakastoiminnan edistyminen</p> <p>Perheterapeuttisen osaamisen lisääntyminen</p> <p>Monikanavaisen tuen muotojen kehittyminen</p>

		<p>aikaisen ja synnytyksen jälkeisen masennuksen hoito-ohjelma</p> <p>Suunnitellaan ja toteutetaan koulutusta tai muuta valmennusta varhaisen tuen ja ennalta ehkäisevien menetelmien käyttöön ottoon</p> <p>Selvitetään osaamistarpeita ja järjestetään koulutusta mielenterveys- ja päihdeosaamisen vahvistamiseksi</p> <p>Suunnitellaan ja toteutetaan koulutusta tai muuta valmennusta varhaisen tuen ja ennalta ehkäisevien menetelmien käyttöön ottoon</p> <p>Koulutetaan ja juurrutetaan systeemista toimintamallia/viitekehys sekä perheterapeuttisia valmiuksia lastensuojelussa.</p> <p>Perustetaan tulevalle hyvinvointialueelle lastensuojelun monilainen asiantuntijatyöryhmä ammattilaisten ja asiakkaiden tueksi (konsultaatio) huomioiden monikavaiiset asiointikanavat (digitaalisuus) sekä asiakkaiden osallisuus.</p> <p>Hankkeen aikana tarkastellaan nuorille ja perheille tarjottavia monikanavaisia tuen muotoja (oma-apupalvelut, itsehoito, verkkoauttaminen, palveluohjaus, chat-palvelut) ja pilotoidaan matalan kynnyksen monikanavaisia palveluita yhteistyössä ict-kehittämisen kanssa.</p>	
--	--	---	--

3.1.3 Ikäihmisten palvelut

HYÖTYTAVOITTEET		PROSESSITAVOITTEET	ARVIONTI
SAATAVUUS, OIKEA-AIKAISUUS, JATKUVUUS			
Tavoite	Toimenpiteet	Konkreetit vaiheet	Esimerkit arvioinnin mittarit/kriteerit
Ikäihmisten palvelut			
Ikäihmisten pärjäämistä turvataan ja tuetaan arjessa monikanavaisesti. Turvataan toimintakyvyn ylläpitämistä ja kuntoutumista. Ikäihmisten palvelutarpeet tunnustetaan monialaisesti ja yhtenäisin kriteerein.	<p>Kehitetään verkostomaisesti yhtenäisten palvelutarpeen arvioinnin käytäntöjen, työvälineiden ja palvelujen myöntämisperusteiden (kotihoito, omaishoito, palveluasuminen, henkilöstömitoitus) käyttöönottoa kunnissa</p> <p>Edistetään kevyempien välimuotoisten asumispalveluiden käyttöön ottoa esim. perhehoidon lisäämisellä</p> <p>Edistetään etäpalvelujen käyttöönottoa</p> <p>Kuntoutuksen verkoston toiminnan tukeminen (etänä) Valmennetaan kuntoutuksen toimijat kotikuntoutuksen mallin periaatteisiin (Toimiva kotihoito Lapissa hankkeessa kehitetty) Konkretisoidaan kotikuntoutusmallin toimintaprosesseja, jossa hyödynnetään etäkuntoutuksen mahdollisuudet.</p> <p>Kotikuntoutuksen malli sisältää vaiheet: 1) Varhaisvaiheen kotikuntoutus, 2) Kuntouttava arviointijakso, 3) Tehostettu kotikuntoutus ja 4) Arkikuntoutus</p> <p>Kotikuntoutuksen asiakkaille laaditaan yksilöllinen kuntoutumissuunnitelma, jossa keskeisenä ovat ikäihmisen omat tavoitteet ja tarpeet.</p>	<p>Suunnitellaan RAI-järjestelmän käyttöönoton harmonisointi, käyttöönotto ja hyödyntäminen palvelutarpeen arvioinnissa koko maakunnan alueella ja kunnissa</p> <p>Selvitetään välimuotoisten asumispalveluiden käyttöön oton mahdollisuuksia, edellytyksiä ja mallinnetaan toimintatapoja ja käytännön toteutusta</p> <p>Tuetaan perhehoitajan osaamista</p> <p>Selvitetään, suunnitellaan ja otetaan käyttöön etäpalveluita ikäihmisten muun palvelun rinnalle (esim. etäkotihoito, etäkuntoutus, turvateknologia)</p> <p>Tuetaan henkilöstön osaamista työn muutoksessa. Selvitetään tuen tarpeet ja järjestetään koulutusta</p> <p>Lapin kotikuntoutuksen mallin käyttöönotto ja juurruttaminen</p> <p>Yksilöllisen kuntotutussuunnitelman käyttöönotto ja osaamisen vahvistaminen</p> <p>Tarkastellaan ennakoivan kotiutuksen toimintamallin sisältöä ja otetaan malli käyttöön.</p> <p>Sähköinen hoitajalähetteen käyttöönotto</p> <p>Etäkuntoutuksen suunnittelu ja toteutus</p>	<p>RAI-toimintakykymittarin käyttö/hyödyntäminen kunnittain</p> <p>Palvelutarpeen arvioinnin ja yhtenevien kriteerien käytön edistyminen maakunnan alueella</p> <p>Välimuotoisten asumispalveluiden käyttöön oton selvitykset</p> <p>Perhehoidon edistäminen</p> <p>Etäpalveluiden käytön edistäminen kunnittain</p> <p>Henkilöstön osaamisen tukeminen ja koulutuksien toteutuminen</p> <p>Kotikuntoutuksen toimintamallin editymisen seuraaminen</p> <p>Ennakoivan kotiutuksen toimintamallin edistymisen seuraaminen</p> <p>Etäkuntoutuksen kehittämisen edistyminen</p>

	<p>Verkostot ja -valmennukset henkilöstölle ja asiakkaille etänä, tiedottaminen ja opastaminen kotikuntoutuksessa käytettävien mittareiden käyttöön, etäasiantuntijoiden hyödyntäminen.</p> <p>Päivitetään ennakoivan kotiutuksen toimintamalli ja otetaan malli käyttöön (sähköinen hoitajälähteen käyttöönotto)</p> <p>Etäkuntoutuksen suunnittelu ja toteutus</p>		
--	--	--	--

3.1.4 Saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut

HYÖTYTAVOITTEET		PROSESSITAVOITTEET	ARVIOINTI
SAATAVUUS, OIKEA-AIKAISUUS, JATKUVUUS			
Tavoite	Toimenpiteet	Konkreettiset vaiheet	Arvioinnin mittarit/kriteerit
Saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut			
<p>Saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten perhepalveluiden saatavuus paranee ja laatu vahvistuu. Perhepalveluita kehitetään verkostomaisiksi ja monikanavaisiksi yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon ja koulu- ja nuorisotoimen sekä erityispalveluiden kesken. Työntekijöiden ammatillinen tuki vahvistuu.</p>	<p>Kehitetään saamenkielen ja kulttuurinmukaisia perhepalveluita saamelaisalueen kunnissa monialaisesti matalan kynnyksen periaatteella eri toimijoiden kesken monikanavaisesti (digitaalisuus).</p> <p>Testataan ja pilotoidaan kielen ja kulttuurinmukaisiin palveluihin ohjautumista perhepalveluissa ja mielenterveys- ja päihdepalveluissa "</p> <p>Asiakas- ja potilastyössä tarvittavan kielellisen materiaalin kääntäminen</p>	<p>Mallinnetaan palveluihin ohjautuminen ja etäpalveluiden hyödyntämisen mahdollisuudet</p> <p>Kootaan saamenkielisistä ja -kulttuurinmukaisista lapsi- ja perhetyön osajista verkosto</p> <p>Kehitetään kulttuurisensitiivisiä työkäytäntöjä kotiin annettavissa palveluissa, mm. vertaiskehittämisen, työnohjauksen ja -koulutuksen avulla.</p> <p>Saamelaisten kotiseutualueen lapsi- ja perhepalveluiden työntekijöiden saamen kieliin ja kulttuuriin liittyvien erityisosaamis- ja täydennyskoulutustarpeiden väittäminen koordinoitusti (menetelmät, esim. voimaperheet, syty).</p> <p>Luodaan kriteeristö saamelaiskulttuurisille toimintatavoille palvelun laadun ja vaikuttavuuden yhtenäistämiseksi.</p> <p>Kootaan yhteen saatavilla olevaa saamenkielinen asiakas/potilas- ja terveysmateriaalia (kyselylomakkeet, potilasohjeet, kansanterveysaiheet, terveydentilan/sairauksien seuranta- ja avustukset ym.) sekä välitetään koordinoitusti eteenpäin materiaalin kiireellisimpiä käännöstarpeita.</p>	<p>Lähtötilanteen arviointi</p> <p>Palveluihin ohjautumisen mallinnuksen edistyminen (valmiusaste ja kuvaus edistymisestä)</p> <p>Etäpalveluiden hyödyntäminen palveluissa (hankearvio)</p> <p>Osaajaverkoston kokoamisen edistyminen</p> <p>Kulttuurisensitiivisten työkäytäntöjen kehittämisen edistyminen</p> <p>Saamenkieliin ja kulttuuriin liittyvien osaamistarpeiden ja materiaalin käännöstarpeiden koordinointi ja edistäminen</p> <p>Kriteeristön luonnin edistyminen</p>

<p>Saamenkielen ja kulttuurinmukaisia mielenterveys- ja päihdepalveluita on paremmin saatavilla matalan kynnyksen yhteydenotoilla. Palveluohjaus ja palvelujen yhteentoimivuus perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalveluiden kesken on parantunut.</p> <p>Palveluissa ymmärretään alkuperäiskansalähtöisyys ja käytettävät menetelmät tunnistavat saamelaisten kieleen, kulttuuriin ja elämäntapaan liittyvät erityistarpeet.</p>	<p>Selkeytetään palveluihin pääsyä, yhteydenottoa, avun saantia ja ohjausta osana muita palveluja (työterv.huolto, perusth, nlat ym.) osana mielenterveyspalveluiden kehittämistä ja hoito- ja palveluketjun kehittämistä</p> <p>Vahvistetaan mielenterveys- ja päihdetyön saamenkielen ja kulttuurinmukaisen palvelun osaamista</p> <p>Mielenterveyspalveluiden tarkastelussa huomioidaan ohjautuminen perustason palveluista totuus- ja sovintoprosessin myötä kehittyvät palvelut ja niihin ohjautuminen</p> <p>Asiakas- ja potilastyössä tarvittavan kielellisen materiaalin kääntäminen</p>	<p>Saamen kielen ja kulttuurinmukaisten palveluiden mallinnus toteutetaan aikuisten mielenterveyspalveluiden mallinnuksen yhteydessä. Huomioidaan mallintamisessa rajat ylittävien mielenterveys- ja päihdepalveluiden saatavuutta ja toimivuutta (mm. SANKS)</p> <p>Mielenterveysyksiköiden työntekijöiden osallistaminen suunnitteluun ja kehittämiseen (läheteteettömyys, puhelinkontaktit, chat, ensikontakti 24/7, konsultoinnit etäyhteyksien kautta saatavia palveluja ja konsultaatiota. (vrt. yleiset kehittämistoimenpiteet)</p> <p>Kulttuurisen osaamisen vahvistumista ja välittymistä parannetaan sekä perus- että erikoispalvelujen ammattihenkilöstön täsmäkoulutuksen kautta (mm. alkuperäiskansalähtöinen teoreettinen ymmärrys ja voimavarakeskeiset menetelmät)</p> <p>Otetaan käyttöön hyviä käytäntöjä ja toimintatapoja: Mettäterapia, Saamelaisten itsemurhien ehkäisy-suunnitelma Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa, ennalta ehkäisevät yhteisölliset toimintamallit (VIVAT).</p>	<p>Lähtötilanteen arviointi</p> <p>Palveluketjun mallintamisen edistyminen ja valmiusaste</p> <p>Henkilöstölle järjestetyt koulutukset</p> <p>Hyvien käytäntöjen käyttöönotto</p>
---	--	---	---

3.2 Toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön

3.2.1 Sote-keskuksen kehittäminen

HYÖTYTAVOITTEET		PROSESSITAVOITTEET	ARVIOINTI
ENNALTAEHKÄISY JA ENNAKOINTI			
Tavoite	Toimenpiteet	Konkreettiset vaiheet	Arvioinnin mittarit/kriteerit
Sote-keskuksen kehittäminen			
Sosiaali- ja terveyskeskuksien kehittämisessä vahvistetaan perusterveydenhuollon ja sosiaalityön yhteistyötä, jolloin tuetaan sosiaalisten ongelmien ennalta ehkäisyä sekä tuetaan paljon tukea tarvitsevien voimavaroja varhaisemmassa vaiheessa.	<p>Avosairaanhoidon vastaanottotoiminnan kehittämisen yhteydessä tarkastellaan paljon palveluita käyttävien toimintamallien käyttöönottoa perusterveydenhuollon ja sosiaalityön yhteistyönä</p> <p>Potilas- ja asiakaslähtöisen terveys- ja hoitosuunnitelman laatiminen, yhteisten sote-asiakkaisen kanssa laaditaan kokonaisvaltaiset asiakassuunnitelmat</p>	<p>Sosiaali- ja terveyskeskuksen ammattilaiset perehtyvät sotekeskuksen toimintojen kehittämisen yhteydessä sosiaalisten- ja terveysriskien arviointi ja mahdollisuuksien mukaan asiakassegmentointiin</p> <p>Kielelliset erityistarpeiden huomioiminen ja tunnistaminen (Saamenkieli- ja kulttuuri)</p> <p>Potilas- ja asiakaslähtöisen terveys- ja hoitosuunnitelman laatimisen käyttöön oton suunnittelu ja läpikäynti</p> <p>Yhteisten sote-asiakkaiden kanssa laaditaan kokonaisvaltaiset asiakassuunnitelmat</p>	<p>Lähtötilanteen arviointi</p> <p>Potilas- ja asiakaslähtöisen terveys- ja hoitosuunnitelman käyttö</p> <p>Kokonaisvaltaisten asiakassuunnitelmien käyttö</p> <p>Saamenkielellisten erityistarpeiden huomioiminen</p>
Sosiaali- ja terveyskeskuksissa vahvistetaan ennaltaehkäisevien työmallien ja toimintatapojen käyttöönottoa. Elintapaohjausta kehitetään monialaisessa yhteistyössä ottamalla käyttöön vaikuttavia ja laadukkaista elintapaohjauksen toimintamalleja. Elintapaohjauksessa ja hyvien käytäntöjen levittämisessä lisätään yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Elintapaohjauksen osaamista sosiaali- ja terveyskeskuksissa on lisääntynyt.	<p>Selvitetään elintapaohjauksen hyviä käytäntöjä ja malleja ja rakennetaan "elintapaohjausmallien tarjotin"</p> <p>Suun terveydenhuollon elintapaohjauksen käytäntöjen selvittäminen ja liittäminen osaksi elintapa-ohjausmallien tarjotinta</p>	<p>Käyttöön otettavien mallien valinta ja käyttöön oton suunnittelu, tuki</p> <p>Ryhmätoiminnan edistäminen elintapaohjauksessa</p> <p>Määritellään ja sovitaan järjestöyhteistyö</p> <p>Ammattilaisten osaamisen vahvistamisen suunnittelu ja tarvittavien koulutusten järjestäminen</p>	<p>Lähtötilanteen arviointi</p> <p>Käyttöön otettavat mallit (sisältö/lkm)</p> <p>Käyttöön oton edistyminen</p> <p>Järjestöyhteistyön määrittäminen ja käynnistyminen</p> <p>Koulutusten järjestäminen</p> <p>Elintapaohjauksen tarjottimen rakentuminen/valmiusaste</p>

3.2.2 Lapset, nuoret ja perheet

HYÖTYTAVOITTEET		PROSESSITAVOITTEET	ARVIOINTI
ENNALTAEHKÄISY JA ENNAKOINTI			
Tavoite	Toimenpiteet	Konkreettiset vaiheet	Esimerkit arvioinnin mittarit/kriteerit
Lapset, nuoret ja perheet			
<p>Lasten- ja nuorten perustason palveluissa kehitetään mielenterveyttä tukevaa ennalta ehkäisevää työtä ja työmenetelmiä sekä otetaan käyttöön psykososiaalisia menetelmiä yhteistyössä erityistason kanssa. Eristystason tukea saadaan monikanavaisesti erva-tason OT-keskuksista. Tavoitteena on selvittää, suunnitella ja ottaa käyttöön varhaisen tuen menetelmiä vanhemmuuden tukemiseksi sekä tukea mielenterveyttä tukevaa ennaltaehkäisevää työtä ja työmenetelmien käyttöönottoa kunnissa.</p>	<p>Suunnitellaan ja sovitaan ennalta ehkäisevän työn ja varhaisen tuen menetelmien käyttöönotosta</p> <p>Otetaan koulu- ja opiskeluhuollon palveluissa käyttöön yleisimpien mielenterveyshäiriöiden ennaltaehkäisyyn ja hoitoon soveltuvat psykososiaaliset menetelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Masennusoireisiin suunnattu Inter Personal Counseling (IPC) o Ahdistuneisuusoireiluun CoolKids <p>Lasten ja nuorten psykososiaalisten menetelmien käyttöön otto yhteistyössä yliopistosairaalan kanssa</p> <p>Matalan kynnyksen mielenterveystyö lapsille ja nuorille</p> <p>Ammattilaisen mielenterveysosaamisen vahvistaminen</p> <p>IPC ja CoolKids menetelmien juurruttaminen</p>	<p>Lasten ja nuorten mielenterveyttä tukevaa ennaltaehkäisevää työtä suunnitellaan ja sovitaan ennalta ehkäisevän työn ja varhaisen tuen menetelmien käyttöönotosta yhteistyössä alueen ammattilaisten kanssa</p> <p>Selvitetään ja suunnitellaan mitä varhaisen tuen menetelmiä ja ennaltaehkäiseviä menetelmiä otetaan käyttöön. esim: vanhemmuuden tukeminen, lapset puheeksi, mini-interventio, harrastepassi, koulupudokkaiden ehkäisyohjelma, syömishäiriöiden ehkäisymalli, toimivat lapsi- ja perhemenetelmät</p> <p>Voimaperheet kokonaisuuden käyttöön otto ja tuki kokonaisuuksien valmistuessa: mm. Digitaalinen myönteisen vanhemmuuden ohjelma 3-vuotiaiden lasten perheille, digitaalinen kouluikäisen lapsen ahdistuneisuuden hoito sekä raskauden aikaisen ja synnytyksen jälkeisen masennuksen hoito-ohjelma</p> <p>Psykososiaalisten menetelmien käyttöön oton suunnittelu ja toteutus yhteistyössä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ja erva-yhteistyössä</p> <p>Psykososiaalisten menetelmien</p>	<p>Lähtötilanteen arviointi</p> <p>Varhaisen tuen ja ennaltaehkäisevien menetelmien valinta ja käyttöönoton tilanne</p> <p>Voimaperheet-kokonaisuuden edistyminen</p> <p>Psykososiaalisten menetelmien käyttöönotto ja tukiverkoston mallintamisen edistyminen</p> <p>Valtakunnalliset indikaattorit</p>

		<p>tukiverkoston mallintaminen ja yhteistyössä yliopistosairaalan kanssa</p> <p>Nuorten psykososiaalisten menetelmien käytön juurruttaminen alueelle (palveluihin ohjautuminen)</p>	
--	--	---	--

3.3 Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen

3.3.1 Sote-keskuksen kehittäminen

HYÖTYTAVOITTEET		PROSESSITAVOITTEET	ARVIINTI
VAIKUTTAVUUS JA LAATU			
Tavoite	Toimenpiteet	Konkreettiset vaiheet	Esimerkit arvioinnin mittarit/kriteerit
Sote-keskuksen kehittäminen			
Sosiaali- ja terveyskeskuksissa otetaan käyttöön vaikuttaviksi todettuja työskentelytapoja ja ennaltaehkäiseviä työmalleja. Vaikuttavat työskentelytavat edes auttavat hoitoon ja palvelun piiriin pääsyssä ja tehostavat hoidon/palvelun sisällöllistä laatua ja vaikuttavuutta.	<p>Toiminta-, ja työskentelymallien kehittäminen sosiaali- ja terveyskeskuksissa (esim. tiimi- ja työparityön kehittäminen, konsultaatiokäytännöt, tehostettu ensikäynti), etäkontaktien lisääminen</p> <p>Potilas- ja asiakaslähtöisen terveys- ja hoitosuunnitelman käyttöönotto</p> <p>Terveysvalmennukset potilaan tavoitteen tukemiseksi terveys- ja hoitosuunnitelman mukaan</p> <p>Perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteisille asiakkaille kokonaisvaltaisen asiakassuunnitelman käyttöönotto</p> <p>Ennaltaehkäisevien työmenetelmien käyttöönotto ja elintapaohjauksen palvelutarjottimen rakentamisen. Toimilla edistetään kansansairauksien ehkäisyä, hoitoa ja hoidon vaikuttavuutta (mm. kansansairaudet ja muistisairaudet).</p> <p>Sosiaalihuollon palvelutarpeen arviointien ja asiakassuunnitelmaprosessien jäsentäminen, tarkastelu ja asiakasprosessien johtaminen</p> <p>Kehitetään sosiaalihuollon erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden asiakasprosesseja työikäisten sosiaalipalveluissa</p> <p>Rakenteellisen sosiaalityön kehittäminen tulevilla hyvinvointialueella</p> <p>Perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteisille asiakkaille kokonaisvaltaisen asiakassuunnitelman käyttöönotto (PPT-asiakkaat)</p>	<p>Kehitetään uusia toiminta- ja työskentelymalleja yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten kanssa</p> <p>Suunnitellaan potilas- ja asiakaslähtöisen terveys- ja hoitosuunnitelman käyttöönottoa yhdessä ammattilaisten kanssa</p> <p>Suunnitellaan ja otetaan käyttöön terveysvalmennukset yhdessä ammattilaisten kanssa</p> <p>Suunnitellaan ja otetaan käyttöön perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattilaisten kanssa kokonaisvaltaisen asiakassuunnitelman</p> <p>Käyttöön otettavien elintapaohjauksmallien valinta ja käyttöönoton suunnittelu, tuki</p> <p>Tarkastellaan toiminnan vaikuttavuuden mittaamista sosiaali- ja</p>	<p>Lähtötilanteen arviointi</p> <p>Kehitetyt työskentelymallit ja niiden käyttöönoton edistyminen</p> <p>Potilas- ja asiakaslähtöisen terveys- ja hoitosuunnitelman käyttö</p> <p>Kokonaisvaltaisten asiakassuunnitelmien käyttö</p> <p>Henkilöstön kouluttaminen ja muu tuki/valmennus</p> <p>Kirjaamiskäytäntöjen edistyminen</p> <p>Sosiaalisen raportoinnin työkalun käyttöönotto</p>

		<p>terveydenhuollossa ja edistetään yhtenäisten mittareiden käyttöönottoa.</p> <p>Rakenteellisessa sosiaalityössä otetaan käyttöön sosiaalisen raportoinnin työkalu.</p> <p>Terveydenhuollon kirjaamisen ja tilastoinnin oppaan täydentäminen ja hallittu käyttöönotto.</p> <p>Valtakunnallisten tietosisältöjen alueellinen käyttöönotto (hoidontarpeen arviointi).</p> <p>Ammattilaisille tuki ja valmennukset kirjaamiseen</p> <p>Sosiaalihuollon kirjaamisasiantuntijoita valmennetaan tulevalle hyvinvointialueelle.</p> <p>Otetaan käyttöön rakenteisen kirjaamisen (lomakkeet) mallit valtakunnallisten suosituksen mukaisesti.</p> <p>Suunnitellaan potilas- ja asiakaslähtöisen terveys- ja hoitosuunnitelman käyttöönottoa yhdessä ammattilaisten kanssa, tarkastellaan suunnitelmassa</p>	
--	--	--	--

<p>Otetaan käyttöön uusia sähköisiä palveluita ja edistetään jo käytössä olevien sähköisten palveluiden käyttöä palveluiden saatavuuden edistämiseksi koko maakunnan alueella. Palveluiden yhdenvertaisuus, yhdenmukaisuus ja saatavuus paranevat sähköisten palveluiden käytönnotolla.</p>	<p>Virtu-palvelun käytön laajentaminen</p> <p>Oma-Olo palveluiden käyttöönotto</p> <p>Selvitetään ja tuetaan muiden sähköisten asiointipalveluiden käyttöönottoa</p> <p>Ammattilaisten väliset konsultaatio-, viestinvälitys- sekä työparipalvelujen kehittäminen</p> <p>Etäkonsultaatiotoiminnan suunnittelu ja kehittäminen</p>	<p>Kuntien kanssa sovitaan etäpalveluiden kehittämisen sisällöstä ja käyttöönotettavista palveluista.</p> <p>Ammattilaisia osallistetaan laajasti palveluiden kehittämiseen digipalveluyksikön tuella.</p> <p>Sovitaan kuntien kanssa Oma-olopalveluiden käyttöönotosta ja suunnitellaan käytännön toteutus tarkempi sisällöllinen suunnittelu sekä alueellinen organisoituminen.</p>	<p>Lähtötilanteen arviointi</p> <p>Käyttöön otetut palvelut</p>
---	---	---	---

3.3.2 Saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut

HYÖTYTAVOITTEET		PROSESSITAVOITTEET	ARVIINTI
VAIKUTTAVUUS JA LAATU			
Tavoite	Toimenpiteet	Konkreettiset vaiheet	Esimerkit arvioinnin mittarit/kriteerit
Saamenkielen ja kulttuurinmukaiset palvelut	<p>Vahvistetaan saamenkielistä ja kulttuurista osaamista mielenterveys- ja päihdepalveluissa sekä lapsi- ja perhepalveluissa.</p> <p>Edistetään rakenneuudistusta tukevassa hankkeessa vuonna 2021 työstettyjen saamenkielen ja kulttuurin laatusuosituksen käyttöä lasten, nuorten ja perheiden palveluissa sekä mielenterveys- ja päihdepalveluissa</p>	<p>ks. saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset perhe- ja mielenterveyspalvelut (3.1.4)</p> <p>Luodaan kriteeristöä saamelaiskulttuurisille toimintatavoille laadun ja vaikuttavuuden yhtenäistämiseksi.</p>	<p>Saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palvelujen kriteeristön eteneminen</p>

3.4 Palveluiden monialaisuuden ja yhteen toimivuuden varmistaminen

3.4.1 Sote-keskuksen kehittäminen

HYÖTYAVOITTEET		PROSESSITAVOITTEET	ARVIINTI
MONIALAISUUS JA YHTEENTOIMIVUUS			
Tavoite	Toimenpiteet	Konkreettiset vaiheet	Esimerkit arvioinnin mittarit/kriteerit
Sote-keskuksen kehittäminen			
Sosiaali- ja terveyskeskusten palveluneuvontaa ja ohjausta kehitetään niin, että oikean neuvon ja avun saa monikanavaisesti erilaisilla yhteydenottotavoilla ja tarpeenmukaiseen palveluun pääsee sujuvasti ja oikea-aikaisesti. Asiakas löytää tarvitsemaansa tietoa palveluista ja saa neuvontaa ehkäisevästi, matalalla kynnyksellä, monikanavaisesti sekä tarvittaessa ohjautuu oikean palvelun piiriin mahdollisimman vähillä yhteydenotoilla.	<p>Kehitetään kunnan sote-neuvontaa ja -ohjausta niin, että asiakas löytää helposti tarvitsemaansa tietoa ja saa neuvontaa ehkäisevästi, matalalla kynnyksellä, monikanavaisesti sekä tarvittaessa ohjautuu oikean palvelun piiriin mahdollisimman vähillä yhteydenotoilla.</p> <p>Sosiaalityön ja sosiaalihoituksen roolia selkiytetään sotekeskuksessa osana palveluihin ohjausta.</p>	<p>Tuetaan kuntia kokemaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista ajantasaiset tiedot palvelutietovarantoon</p> <p>Selvitetään digitaalisten neuvonta- ja itsepalveluiden käyttöönottoa</p> <p>Sovitaan ja suunnitellaan kuntien kanssa miten ohjaus- ja neuvontapalvelut järjestetään</p> <p>Selvitetään kolmannen sektorin toimijat, järjestöt ovat tarvittaessa mukana omien ”palvelutarjottimien” osalta</p>	<p>Lähtötilanteen arviointi</p> <p>Palveluiden kirjaaminen PTV:n</p> <p>Digitaalisten neuvonta- ja itsepalveluiden käyttöönoton edistyminen</p> <p>Ohjaus- ja neuvontapalveluiden suunnittelun ja sopimisen edistyminen</p> <p>Selvitys kolmannen sektorin toimijoista/ edistyminen</p>
Monialaista ja monitoimijaista yhteistyötä sekä eritason tukea perustason palveluihin vahvistetaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden osaamista tuetaan ja vahvistetaan.	<p>Hoito- ja palveluketjutyön suunnittelu ja toteutus hankkeen neljällä osa-alueella.</p> <p>Terveyskeskuksen työskentelykäytäntöjen tarkastelu ja kehittäminen</p> <p>Ammattilaisten osaamisen vahvistamisen tarpeet selvitetään kaikilla hankkeen osa-alueilla.</p> <p>Suunnitellaan ja toteutetaan osaamisen vahvistamiseksi valmennusta ja koulutusta, kehitetään konsultaatiokäytäntöjä ja työskentelytapoja (esim. tiimi- ja työparityöskentelymalleja)</p> <p>Suun terveydenhuollon integroidaan osaksi hoito- ja palveluketjutyötä vahvemmin.</p> <p>Paljon ja erityistä tukea ja palveluita tarvitsevien asiakkaiden osalta otetaan</p>	<p>Ammattilaiset osallistetaan tiiviisti hoito- ja palveluketjutyöhön suunnittelemaan, kuvaamaan ja toteuttamaan uudistuneita palveluita Kehittäjäasiakkaat/kokemusasiantuntijat osallistetaan hoito- ja palveluketjutyöhön.</p> <p>Tarkentavat suunnitelmat laaditaan osaamisen selvittämiseksi hankkeen osa-alueilla</p>	<p>Arviointi osa-alueiden kautta</p>

	<p>käyttöön toimivia työskentelymalleja</p> <p>Suun terveyden merkityksen kouluttaminen/osaamisen vahvistaminen muille terveydenhuollon ammattilaisille</p> <p>Suun terveydenhuollon ja perusterveydenhuollon yhteisten asiakkaiden joustava ohjautuminen palveluiden piiriin (ajanvarauskäytännöt, oikea aikainen ohjautuminen)</p>		
--	--	--	--

3.5 Kustannusten nousun hillitseminen

KUSTANNUSKASVUN HILLINTÄ			
Tavoite	Toimenpiteet	Konkreettiset vaiheet	Arvioinnin mittarit/kriteerit
<p>Asiakkaalle turvataan peruspalveluissa sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteensovitettuja palveluita. Monitoimijainen yhteistyö ja työnjako sovitaan hoito- ja palveluketjutyön kautta, jolloin potilaan/asiakkaan ohjautuminen oikea-aikaisen hoidon ja palvelun piiriin paranee. Palveluohjausta ja neuvontaa, monitoimijaista yhteistyötä sekä sosiaali- ja terveyskeskuksen toimintoja ja työskentelytapoja kehittämällä hoidon ja palvelun piiriin pääsee tarpeen edellyttämässä ajassa monikanavaisesti. Sähköisiä palveluita kehittämällä ja käyttöönottamalla turvataan yhdenvertaiset palvelut kustannustehokkaasti pitkien matkojen maakunnassa. Ennaltaehkäisevien työmallien ja toimintatapojen käyttöönottoa vahvistetaan ja asiakkaan/potilaan omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä tuetaan. Kehittämiseen osallistettu sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö on osaavaa, sitoutunutta ja osaamista hyödynnetään laajasti sähköisiä palveluita hyödyntämällä.</p>	<p>Sote-keskuksen kehittäminen (mm. työskentelykäytäntöjen ja toimintamallien kehittäminen, ennaltaehkäisevät työskentelytavat)</p> <p>Monialaisen yhteistyön lisääminen hankkeen osa-alueiden mukaisesti (mm. hoito- ja palveluketjujen kuvaaminen ja käyttöönotto, matalan kynnyksen palveluiden kehittäminen)</p> <p>Palveluohjauksen ja neuvonnan kehittäminen</p> <p>Sähköisten palveluiden käyttöönoton edistäminen</p> <p>Henkilöstön osaamisen vahvistaminen kehittämisen yhteydessä, erityistason tuki perustasolle</p>	<p>Hankekokonaisuuksien toteutus</p>	<p>Hankkeen aikana on haastavaa seurata kustannusten kehitystä. Kuntien tiedot eivät ole tällä hetkellä vertailukelpoisia ja hankkeen toteutusaika on varsin lyhyt kustannusten nousun hillitsemiseen. Arvioinnin mittarit/kriteerit määritetään hankkeen käynnistyessä.</p>

4. Arviointiaikataulu

Tehtävä	Aikataulu	Sisältö	Vastuu
Kysely kansallisen arvion tueksi	1.9- 30.9.2020	Kysely kuntiin kansallisen arvioinnin tueksi. Hanke raportoi tiedon maakunnallisesti	THL/Hanke
Hankkeen osa-alueiden lähtötilanteen arviointi	1.9-15.11.2020	Kuvaus hankkeen osa-alueiden lähtötilanteesta kehitettävissä palveluissa	Hanke
Oma-arvioinnin raportointi Innokylään	15.11.2020	Raportointi sisältää lähtötilanteen oma-arvioinnin, joka tulee tehdä ennen hankkeen kehittämistoimien aloitusta Oma-arvioinnin lokakuun 2020 tilanteesta	Hanke
Kansallinen arviointi	15.1.2021	Lähtötilanteen kansallinen arviointi, joka tehdään ajalta ennen hankkeen kehittämistoimien aloitusta	THL
Hankkeen osa-alueiden oma-arviointi	12.4-15.5.2021	Kuvataan hankkeen edistyminen ajalla 1.1.-30.4.2021	Hanke
Oma-arvioinnin raportointi Innokylään	15.5.2021	Raportointi sisältää oma-arvioinnin huhtikuun 2021 tilanteesta	Hanke
Kansallinen arviointi	30.6.2021	Kansallinen arviointi huhti-toukokuun 2021 tilanteesta	THL
Kysely kansallisen arvion tueksi	1.9- 30.9.2021	Kysely kuntiin kansallisen arvioinnin tueksi. Hanke raportoi tiedon maakunnallisesti	THL/Hanke
Hankkeen osa-alueiden oma-arviointi	11.11-15.11.2021	Kuvataan hankkeen edistyminen ajalla 1.5-31.10.2021	Hanke
Oma-arvioinnin raportointi Innokylään	15.11.2021	Raportointi sisältää oma-arvioinnin lokakuun 2021 tilanteesta	Hanke
Kansallinen arviointi	15.1.2022	Kansallinen arviointi loka-marraskuun 2021 tilanteesta	THL
Hankkeen osa-alueiden oma-arviointi	11.5-15.5.2022	Kuvataan hankkeen edistyminen ajalla 1.11.2021-30.4.2022	Hanke
Oma-arvioinnin raportointi Innokylään	15.5.2022	Raportointi sisältää oma-arvioinnin huhtikuun 2022 tilanteesta	Hanke
Kansallinen arviointi	30.6.2022	Kansallinen arviointi huhti-toukokuun 2022 tilanteesta	THL
Kysely kansallisen arvion tueksi	1.9- 30.9.2022	Kysely kuntiin kansallisen arvioinnin tueksi. Hanke raportoi tiedon maakunnallisesti	THL/Hanke
Hankkeen osa-alueiden oma-arviointi	14.10-15.11.2022	Kuvataan hankkeen edistyminen ajalla 1.5.-30.10.2022	Hanke

Oma-arvioinnin raportointi Innokylään	15.11.2022	Raportointi sisältää oma-arvioinnin lokakuun 2022 tilanteesta	Hanke
Kansallinen arviointi	15.1.2023	Kansallinen arviointi loka-marraskuun 2023 tilanteesta	THL
Hankkeen osa-alueiden oma-arviointi	11.5-15.5.2023	Kuvataan hankkeen edistyminen ajalla 1.11.2022-30.4.2023	Hanke
Kansallinen arviointi	30.6.2023	Kansallinen arviointi huhti-toukokuu 2023 tilanteesta	THL
Hankkeen loppuarvioinnin laatiminen	1.10-31.12.2023	Hankkeen loppuarvioinnin suunnittelu, toteutus, raportointi	Hanke